

De Lustrumkoerier

Onregelmatig verschijnend tijdschriftje der Schiedamsche Toneelvereniging onder het devies "Utile Dulci" nummer 8

1961: Het Gouden Feest

In oktober 1961 zijn de Schiedamse kranten al met grote artikelen bezig het 50-jarig bestaan van U.D. te verkondigen. De liefdadige doelen worden genoemd en het feit dat die doelen nu liever subsidie krijgen dan dat ze moeite doen voor kaartverkoop. Toch gaat het batig saldo dit keer weer naar 'De Schiedamse Gezondheidskolonies', hetzelfde goede doel als van de allereerste voorstelling.

Het stuk is "De kinderen van Eduard" en de vereniging heeft de grootste moeite om alle rollen bezet te krijgen: Tilly van Traa, Miesa Spliethoff, Tonny Schepp, Reina Kleipool, Bets Schmidt-Crans en en als heren J.Vorstman, J.Dessing, R. de Vries, F.Ritter, A.Braakenburg, R.Huldy (als gast) en D.Visser.

Grappig, overigens, dat alle dames met hun voornaam in het programma staan en de heren met voorletters.

Op 7 november wordt het stuk voor de eerste maal gespeeld. Het bijzondere aan de avond is dat na de pauze de eenakter "Souper" wordt opgevoerd door de oude garde, oud-leden die het stuk ook in 1919 hadden gespeeld, met als enige jonkies erbij Roel Pothuis en als souffleur Dick Egink. Daverend succes, behalve bij 'De Rotterdammer'- die vindt het maar niks: "De titel van het stuk zou doen vermoeden dat de kinderen een vader Eduard hebben gehad. De moeder heeft zich echter nooit aan een man willen binden, zij bemint

een schim. Het gegeven is dan ook zeer aanvechtbaar."

En voor het eerst heeft ook de Schiedamse Courant iets op te merken: "Tilly van Traa-de Jongh speelde charmant de rol van moeder, al was zij niet altijd even rolvast."

11 november 1961 houdt U.D. een receptie. Een van de sprekers is Mr. P. van Bochove, wethouder, die U.D. dankt voor alle goeds, temeer omdat

hij in 1917 tweemaal met vakantiekolonies is meegeweest en "indien mijn ouders niet de volle prijs betaald hebben zal het zeker U.D. zijn geweest dat tot mijn gezondheid heeft bijgedragen." De Penning van Verdienste die U.D. van de Schiedamse Gemeenschap ontving is helaas tijdens de daaropvolgende 50 jaar ergens blijven liggen.

Bladzijden zijn volgeplakt met gelukstelegrammen en kaartjes van bloemstukken. Vanuit Paramaribo komt via Holland Radio de wens: "Gelukwensen eerste halve honderd. Hoek."

Het Gouden Lustrumfeest vind plaats in Hotel Kootwijk. Het menuboekje bevat advertenties zoals "ZALEN voor toneelrepetities, huldigen enz. *Laat ons uw toespraken verzorgen. Minzaam aanbevelend,* Tilly van Traa "en "Bijhouden van archieven. *Verzorgen van knipselboeken geschiedt op uitmuntende wijze door LINUS VISSER. Billijke tarieven.*" Het jaarverslag vermeldt "Wat een pracht natuur en wat hebben we gedwaald om er te komen.[...] Er werd gezellig gedanst, helaas werd dHr van Traa weggeroepen."

De tafelredes van de Praeses van de Feestcommissie, van de Voorzitter van U.D. en van het erelid Linus Visser zitten allemaal uitgetypt en ingeplakt in de knipselboeken. Volgens mij was er bijna geen tijd over om nog te eten.

Na vier voorstellingen is het alweer gebeurd met Eduard's kinderen. De voorstelling deed mee in de jaarlijkse wedstrijd van de Schiedamse Gemeenschap maar komt niet verder dan de 3^e plaats. Tilly wint de "2^e prijs damesrol 1^e plan" en Bets Schmidt-Crans de "1^e prijs damesrol 2^e plan."

De voorstelling in Voorschoten wordt opgeluisterd door een taart met 26 kaarsjes: het is de 26^e maal dat U.D. daar speelt!

1962

Er gebeurt niet veel op toneelgebied, dit jaar. Op Hemelvaartsdag wordt er weer geSpido't en na afloop, bij een etentje bij de Chinees op Katendrecht brengt Ed Cockart een lied van 14

coupletten op 9 verschillende melodien ten gehore. Die man was een absoluut genie op feestgebied. Helaas overlijdt zijn vrouw, Len Robertson, in augustus. Zij heeft dan 210 maal op de planken gestaan, voor de 1^e maal op 17 april 1915 en voor de laatste maal op 15 mei 1952.

Ruud Huldy wordt voorgehangen als lid. De penningmeester meldt in september "De prijzen van decorhuur en zeker het vervoer ervan zijn de laatste jaren schrikbarend hoog geworden, de zaalhuren voor repetities zijn verhoogd en de regie die dit jaar niet hoger was maar het volgend jaar dit wel zal zijn slokken bijna al onze inkomsten op. De enige manier om een debacle te voorkomen is m.i. meer voorstellingen afsluiten tegen minstens driehonderd Gulden en, maar hier raak ik een zeer teer punt, verhoging van onze contributies. Dit is werkelijk zeer nodig om een kleine reserve te maken die we nodig hebben om eventuele tekorten te dekken.[...] Een verheugend geluid wat ik hier kan laten horen is dat de Gemeente Schiedam ons heeft bedacht met een subsidie van f 237,50, waarvan we vurig hopen dat we die volgend jaar weer zullen krijgen."

11 november werd gevierd met een kopje koffie, een flinke boswandeling en kip aan 't spit bij een hotel in het Mastbos in Breda."Aanwezig waren Wim en Tilly van Traa, Bie de Jongh, Alewijn de Groot, Linus Visser, Felix van der Kaay, Reina Kleipool, Clarie Terlaak, Reind en Joke de Vries, Tonny en Tom Schepp en Paul Dekking, Bets Schmidt-Crans en Hans en Liesje Cats."

20 november gaat voor de eerste keer 'Soubrette' over het voetlicht, onder regie van Guido de Moor. In de spelerslijst duiken plotseling nieuwe namen op, waaronder die van Wemke Haanstra en Wim Kolstee. Het Rotterdams Nieuwsblad is erg in z'n sas: "Het was een succes. Dat was in de eerste plaats te danken aan Lies Cats-van Klaveren, die de 'soubrette' charmant op de planken zette. Ze hield een grappig Frans accentje keurig vol en bracht met haar vlotte spel vaart in het

geheel. Aad Braakenburg gaf haar goed partij. [...] Wemke Haanstra speelde een gespannen rol als verwende dochter.[...] Wim Kolstee zorgde als butler herhaaldelijk voor een vrolijke noot. Reina Kleipool was uitstekend op dreef als pseudo-verloofde, Ruud Huldy speelde de rol van een arts verdienstelijk."

1963

Wemke wordt in januari 1963 voor-gehangen als lid, en Hans Cats valt in voor een zieke speler als er opgetreden wordt voor de 'Koninklijk erkende Harmonie Concordia te Loon op Zand.' In februari wordt weer meegespeeld in de toneelwedstrijd van de Schiedamse Gemeenschap - 2^e plaats, ex aequo met 'Brederode'. Lies Cats haalt de 1^e persoonlijke prijs binnen.

In juni bieden het Bestuur en de ereleden een diner aan. Het slachtoffer is Bets Schmidt-Crans, en het etentje is ter gelegenheid van haar 70e verjaardag.

Tilly van Traa en Linus Visser aan het diner

Uiteindelijk wordt 'Soubrette' 7 maal gespeeld.

In december gaat "Het is nooit te laat" in première, weer onder regie van Guido de Moor. Op 24 januari 1964 vindt de 500e voorstelling van U.D. plaats in "De Lantaren" in Rotterdam, en dat wordt op 1 februari gevierd met een Groot Festijn ten huize van Wim en Tilly van Traa. De 34(!) aanwezigen doen zich, getuige de foto's, te goed aan bitterballen en dragen feestneuzen.

De 499^e voorstelling was weer een wedstrijdvoorstelling in Schiedam, maar de jury was streng: "Met het spelen van 'Het is nooit te laat' verricht men nu niet direct een kunstzinnige daad van bijzonder gehalte. Daarvoor is het stuk, wat vorm en inhoud betreft, van te weinig betekenis." Ook de arme Dick Eggink kreeg er van langs: "Helaas heeft de jury geen moment in hem kunnen geloven. Het spel was in alle onderdelen, behoudens de rolkennis, onvoldoende. Zelfs bij de ruzies komt er haast geen beweging in hem. De reactie op de klap van Anne bleef zelfs achterwege." Maar gelukkig is er ook een happy end: "De jury hoopt dat een en ander de speler niet zal ontmoedigen, doch zal aansporen in de toekomst meer aandacht aan de verschillende onderdelen van het spel te schenken." En ook Jan Lieuwen krijgt er van langs: "De jury kreeg het gevoel, dat bepaalde tekortkomingen overspeeld moesten worden, o.a. de gebrekkige rolkennis." Nou, van die opmerking heeft Jan zich niet veel aangetrokken.

U.D. moest genoegen nemen met de derde plaats. Het stuk ging vijf maal over voetlicht, de een-na-laatste maal in maart en de laatste maal in november 1964. Bij die gelegenheid wordt Len Visser gehuldigd: ze speelt haar 100^e voorstelling.

De verlofingskaartjes van A.C.Braakenburg en Wemke Haanstra zijn ingeplakt met daarbij " Een echt U.D. engagement"

Ook ingeplakt is de overlijdensadvertentie van Ary ('Aay') Hoogendijk, 71 jaar oud. Hij was een van de oprichters van U.D. en was sinds 1937 Erelid. Jarenlang vervulde hij bestuursfuncties.

1965

wordt het jaar van 'Carlotta'. Het programmaboekje wordt opgesierd met een plakje 'Maple Leaf Fruit Chewing Gum' en vertoont voor de eerste maal de namen van Aart Kooyman en Frido Ritter. De foto toont veel fraaie oude jurken, een echte Engelse Bobby en een Heer met een Zwarte Bolhoed -

het stuk speelt in 1894. Vier optredens, de laatste op 22 mei.

Alewijn

En dan, op 29 mei 1965, overlijdt Alewijn de Groot, 69 jaar oud. De kranten in Schiedam staan er vol van, want Alewijn de Groot was een bekende Schiedammer die vele functies bekleedde. "Hij ging door als de rijkste man van Schiedam, maar weinig welgestelde mensen zijn zo eenvoudig gebleven als hij. De particulieren die Alewijn de Groot financieel geholpen heeft, zijn niet te tellen. Op de eerste plaats omdat de goede gever er niet mee te koop liep, en voorts omdat het er zovelen zijn. [...] Hij behoorde tot de oprichters van de Schiedamse Gemeenschap, en vele jaren was hij penningmeester van de stichting. Hij is ook veertig jaar voorzitter geweest van de Schiedamse padvinderij. Hij zat in de raad van toezicht van de Ned. Ver. tot Adoptie van Schepen, hij behoorde tot de oprichters van de toneelgroep Utile Dulci en was lid van de Rotary Club. Hij was commissionair in spiritus, zat in de redersmaatschappij Dogger, had ook belangen bij bakkerij Vlug, hielp mee aan de totstandkoming van Schiedams mooist gelegen restaurant "Europoort" en zorgde voor de verfraaiing van de Maasboulevard. Hij heeft ook een grote rol gespeeld bij de totstandkoming van het bejaardencentrum "François Haverschmidt. [...] Ondanks al zijn goede hoedanigheden kwam Alewijn de Groot maar zelden in de publiciteit. Hij wilde eenvoudigweg niet. Bij praktisch alle evenementen in Schiedam was hij aanwezig, maar zelden viel zijn kleine, ietwat gezette figuur op. Schiedam verliest in hem ook een sportief figuur, want welhaast iedere dag kon men hem de fiets met een pakje kranten op zijn bagagedrager richting Tuinlaan zien rijden."

1966

Het stuk van dit jaar, "Wie het eerst lacht", wordt voor de eerste maal geregisseerd door Trins Snijders, de vrouw van Guido de Moor die U.D. vanaf 1962 heeft geregisseerd maar die helaas geen tijd meer kan vrijmaken.

Vier dagen voor de laatste van de 4 voorstellingen, op 14 mei 1966, overlijdt Mr. Delinus Visser, 76 jaar oud. Wat hij voor U.D. heeft betekend is niet kort samen te vatten: oprichter én speler én regisseur én archivaris: alle Lustrumkoeriers tot op dit moment zijn samengesteld aan de hand van de door hem minutieus bijgehouden knipselboeken. U.D. is hem enorm veel dank verschuldigd. Zijn erelidmaatschap was wel verdiend. Hij heeft in totaal aan 357 voorstellingen meegewerkt – dat is een getal wat door niemand is geëvenaard.

Zijn archivaristaak wordt overgenomen door Tilly van Traa die vanaf dat moment tot op de dag van vandaag de zorg voor alle knipselalbums overneemt.

De inmiddels befaamde Schiedamse toneelwedstrijd eindigt eindelijk weer eens met een 1e prijs voor U.D.

1967

Aan het eind van 1966 gaat "Miss Poes" in première. Er wordt weer een gooi gedaan naar de 1e prijs in de toneelwedstrijd maar dat mislukt: U.D. eindigt als tweede. Er komen gelukkig nieuwe zalen bij waar gespeeld kan worden, zoals voor "Koninklijke Landmacht, Militaire Vrouwenafdeling, Onderafdeling Algemene Dienst. Nogmaals breng ik onder uw aandacht het blijspel 'Miss Poes' dat opgevoerd zal worden in de Cantine voor Korporaals en Soldaten door het toneelgezelschap Utile Dulci. Het gezelschap bestaat 55 jaar en kent dus het klappen van de zweep!! Het stuk wordt geregisseerd door Trins Snijders, actrice van de Haagse Comedie. Dit mag U niet missen!!" De poes dartelt 7 keer over de planken.

1968

Het eerste voorwerp in het plakboek van 1968 is een telegram: "TOI TOI TOI WIJ DENKEN AAN JULLIE = GUIDO TRINS". Dat slaat op "Een vrouw moest verdwijnen", volgens de ene krant "Een goede thriller. U.D.bracht het in een vlot tempo voor het voetlicht. Het samenspel was

voortreffelijk en de tonelisten wisten de spanning er in te houden. De vele verwickelingen kwamen goed uit de verf." De recensent van de andere krant had kennelijk slecht gegeten en kopte: "U.D. gokte verkeerd met thriller." Daarna ging het verder: "Waarom zij juist dit stuk hebben gekozen is mij op zijn zachtst gezegd niet duidelijk geworden. Het is een nogal waanzinnig geconstrueerde story van een onevenwichtige man.[...] Regisseuse Trins Snijders had met de beroepservaring die zij heeft nog veel kunnen redden. Het geschiedde niet." Daarna werden de spelers één voor één door de mangel gehaald met als slotzin: "In de bijrollen had timmerman-tuinman Ruud Huldy best een open doekje verdiend. Het was jammer dat juist hij maar zo kort op toneel stond." U.D. speelde dapper door en haalde 6 voorstellingen.

8 juni '68 komt men bijeen "bij de heer en mevrouw Huldy in 'Het Jachthuis' te Zevenhuizen." Het is het begin van een lange reeks Buitendagen, zoals die genoemd worden, bij Ruud en Jo.

In het knipselalbum zit ook een uittreksel uit de notulen van de jaarvergadering van 20 september '68: "De leden zullen zich beijveren jongeren aan te trekken, die onder leiding van de heer Ritter een modern of sex-stuk willen instuderen."

Nooit meer iets van gehoord, helaas. Liesbeth Wilton wordt voorgehangen door Tilly en Wim van Traa.

1969

"Simon en Laura" wordt het stuk waarmee men opnieuw de pers in verwarring brengt. "Utile Dulci speelt beter dan vorig jaar" kopt de een, "Utile Dulci matig op dreef in 'Simon en Laura' vindt de ander. Alle kranten melden echter wel dat Bets Schmidt Crans op het toneel gehuldigd wordt vanwege haar 200^e voorstelling. Na de zesde en laatste voorstelling staat de teller op 529. Op de wedstrijd in Schiedam worden we opnieuw tweede. Paul Dekking wordt voorzitter, Tilly en Ruud 1^e secretaresse resp. 2^e secretaris, Reina Kleipool ontfermt zich over de penningen, Hans Cats

wordt Commissaris en Dick Eggink wordt regisseur. De contributie stijgt naar f 40 voor een echtpaar en f 25 voor een lid. Loes en Koos Boogaardt 't Hooft worden benoemd tot ereleden.

1970

De komst van straalvliegtuigen voor passagiers brengt problemen met zich mee voor een rokkenjager die zijn tijdschema nog steeds laat leiden door propellervliegtuigen: dat is de kern van 'Boeing-Boeing', ons stuk in 1970. "De onvermijdelijke, pinnige en bemoeizieke dienstbode was de rol die het meeste succes oogstte, maar die figuur werd dan ook vanaf het begin vakkundig door Tilly van Traa-de Jongh neergezet.[...] Voor Boud Hoek was het als de vriend Robert het moeilijkst. Afwisselend moest hij een twijfelachtige en een kordate persoonlijkheid zijn, maar hij slaagde daarin volkomen." Vijf maal maken Jan Lieuwen en Boud twee stewardessen gelukkig, tot en met voorstelling 534. De jurybeoordeling was weer van een bekoorlijk arrogantie: "Nelleke Nicolai speelde zeer rustig en beheerst. Jammer dat zij in het begin moeilijk was te verstaan. En dat kwam persé niet door een verkeerd gebruik van accenten. Zij zag er bijzonder charmant uit, droeg haar costume met smaak en had een goede natuurlijke make-up en coiffure. Goed gedaan, Nelleke, maar.... duidelijk en vóór in de mond spreken! [...] Een groot compliment aan Boud Hoek, die het stuk meerdere malen 'droeg'. Hij redde de anderen soms uit benarde situaties, zoals versprekingen of het spreken van een verkeerde tekst. Hij beheerste het spel op een bijzonder handige en gewiekste wijze en speelde natuurlijk en losjes.[...] Echter: hoe vaardig de heer Hoek zich ook over het toneel beweegt: graag wat minder de handen in de zakken. In I ontstond er onrust in toneelbeeld door teveel heen-en-weer geloop." Helaas is niet meer na te gaan welke plaats door U.D. werd veroverd.

1971

"Naast Lies Cats, Ruud Huldy en Jan Lieuwen kunt u drie nieuwe aanstaande leden bewon-

deren, de een al beter dan de ander" schrijft Tilly in haar brief van januari waarin zij de leden opwekt naar de voorstelling te komen van "Lady Barker's laatste opkomst". Dat zijn Harry Sel-ler, Geertruy van Traa en Jaap Aeckerlin. Tilly speelt dit keer niet mee maar heeft toch de belangrijkste rol, die van souffleuze.

"Het was meermalen een lust om naar de aktie van het jonge stel te kijken. Een aardige verschijning, die kleindochter, adrem in haar dialogen, iets minder geconcentreerd in haar luisterscènes. Maar routine kan pas met de jaren komen. [...] Peter ging na een enigszins aarzelend begin duidelijker articuleren en zich volkomen op zijn gemak voelen." Nou, Geertruy en Jaap konden het ermee doen. Lady Barker verscheen vier keer, en zo kwam U.D. op 538 voorstellingen tot medio 1971.

In memoriam Hans Cats

Op 24 mei 2011 overleed Hans Cats. Hoewel hij al geruime tijd ernstig ziek

was kwam zijn overlijden toch nog onverwacht.

Lies Cats werd in 1959 lid van U.D., Hans volgde in 1961. Hij werd al snel gevraagd om in het bestuur plaats te nemen en heeft daar tot 1971 deel van uitgemaakt. Hij was een vriendelijke en charmante man met een bijzonder gevoel voor humor. Hans' crematie werd geleid door zijn zoon Feike. Een aantal leden van U.D. was daarbij aanwezig. Het was een indrukwekkende plechtigheid die begon met het aansteken van 11 kaarsen rond de kist door Lies en zijn 10 kleinkinderen. Zijn vriend Aad Braakenburg –zij hebben elkaar bij U.D. leren kennen– hield een heel persoonlijke, humorvolle speech waaruit de mens Hans Cats ontroerend mooi naar voren kwam. De oudere U.D.-ers bewaren goede herinneringen aan hem.

VOOR WIE IS HET LUSTRUM?

Er blijkt onduidelijkheid te zijn rond de vraag wie er aan het Lustrum mogen en/of kunnen deelnemen. Excuses voor die onduidelijkheid.

Het Lustrum op zaterdag en zondag is uitsluitend bedoeld voor leden, oud-leden en genodigden.

De voorstelling en de receptie op vrijdag kunnen bezocht worden door iedereen die daar zin in heeft.

....EN WIE KOMEN D'R DAN?

Tot op dit moment zijn inschrijvingen ontvangen van (alfabetisch): Jaap en Henny Aeckerlin, Christine Arcari, Ronel den Dubbelden en Jaap de Groot, Jaap en Matty Heukelom, Inez Huldy, Ankie Kolstee, Robert en Melanie Nolet, Ingeborg en Tom Recter, Leonard en Nicole Verburg, Caroline en Jos Verlinden, Len Visser, Tilly van Traa en Liesbeth Wilton. 20 personen, een magere oogst, en er kunnen er nog veel meer bij! Haast u dus met het overmaken van € 25 p.p. op giro 1160988 t.n.v. V.E.den Dubbelden en alles sal reg kom.